

„Szerkesztek egy Kolozsvár-anyagot, ha megihlet, küldjél valamit január végéig.” Január vége van, és épp válaszolni akartam a szerkesztő barátomnak, hogy nem volt időm Kolozsvárról ihletet importálni, miközben az jutott eszembe, hogy Kolozsvárt nem is ismerem. Kolozsvárról pedig vagy jót, vagy semmit – gondoltam magamban. Könnyű kellene lennie jót írni a szülővárosodról, amely felnevelt. Ahol megtanultál életben maradni. Amelyben önmagad tudtál lenni. Amely megengedett neked minden hóbortot. Amely szabadon bocsátott. Talán túlságosan is szabadon bocsátott. Annyira szabadon bocsátott, hogy nem csalogat vissza, és amikor én mégis megyek, akkor már nem ismer rám.

Neve: Eva Soo. Szülővárosa: Cluj-Napoca, Romania. Megye: EE (Estero)¹. Ezt számtalanszor írtam le az utóbbi több mint öt évben. Sokkal-sokkal többször, mint azt, hogy Kolozsvár. Olyannyira többször, hogy „Kolozsvár” már ugyanolyan idegenül hangzik, mint például Nagyvárad. Kluzs, ez az igazi neve. Nem kell ehhez román nacionalizmus, sem kommunista elnyomás, sem szisztematikus integrálódási terv. Elég kiköltözni az országból és millió bürokratikus cédulát kitölteni arról, hogy ki vagy és honnan jöttél. Elég egy olyan országba költözni, ahol arról, hogy Kluzs az Erdély fővárosa, vagy, hogy Erdély valamikor Mittel-Európának számított, és nem Balkánnak, vagy hogy Klujban² és egyáltalán Erdélyben magyarok is élnek, nem csak románok, senkinek semmi fogalma, vagyis elég egy olyan országba költözni, ahol minden román persona non grata ahhoz, hogy egy nagyon büszke kolozsvári magyarból egy nagyon szegényező kluzsi olasz állampolgár legyen. Talán ezért nem ismer rám Kolozsvár, mert valaki elárulta neki, hogy megtagadtam. Hogy háromnál sokkal-sokkal többször tagadtam meg.

Hát ezért gondoltam, hogy Kluzsról vagy jót, vagy semmit. Megmutatom én még neked, hogy büszke kolozsvári magyar vagyok! Most aztán mindenkinek elárulom a titkainkat! Elmesélem például, hogy a legelső híd alá, a folyó jobb partjára jártam, igen, arra a betonkockára, ha a Szamosmal akartam beszélgetni. Az a víz, ami tisztára mosott néhány gondolatot, már nagyon messze jár, de a lopott virágok talán még megvannak! Hát hogy is ne lennének ott, azokon az eldugott sétányokon a Grigóban, ahol a 28-as autóbusz végállomásához mentünk, a négyemeletes szürke tömbházak kertjeiben, ha én már nem lopom el őket? Nagyon hosszú szárú virágok voltak, az egyik narancssárgás, a másik kékeslila, most talán már nem is olyan magasak. A zöldséges pult is kisebb lett, amióta nem használom. Pedig mennyi finomságot összeszedtünk a tömbház kertjeiben, sarat, békavirágot, cickafarkot, lóherét, fenyőágot, füvet, kavicsot, rózsát, és mind-mind eladtuk őket a ki-be járó szomszédoknak! Szegény szomszédok, amikor utoljára arra jártam, még nem sikerült megfejteniük a titkos jelzéseinket. Talán most elárulhatom nekik, hogy a fehér krétával falra festett X a névtábla alatt az Andrea lépcsőházában azt jelentette, hogy Andreának friss levele érkezett tőlem, a mi lépcsőházunkban pedig azt, hogy nekem érkezett friss levelem tőle. Persze-persze, arra mi is rájöttünk, hogy nem a legfurfangosabb megoldás, hiszen egy idő után hiába törölgettük a krétát a falakról, hogy ismét rá tudjunk erősíteni a friss küldeménykor, teli posta vagy üres posta ugyanúgy fehérlett. De nem baj, mert Andreával aztán ismét egymásra találtunk a belvárosi iskolában. Szegény száműzött iskolám... Mennyit is fenyegettek azzal, hogy majd ha felnövök, vissza fogok vágni a gondtalan iskolába. Azt hiszem, én még nem nőttem fel, mert bizony nem vágyom vissza, pedig meg kell köszönnöm neki, hogy apám-anyám volt. Nem a tanárok és nem a tankönyvek tanítottak meg élni, hanem a barátok, akik megtanítottak írni, akik meghallgattak szavalni, akik befogadtak, és akik kizártak. Több mint tíz évig volt menedémem az az alagsor, és most a hatalom őrzi a kapuját ellenem. Hát ezért nem ismerem én Kolozsvárt már... mert az is megváltozik, aminek egyáltalán nem kellene megváltoznia.

A Sétatérnek nem kellene például megváltoznia, mert ott pont úgy volt jó sétálni, ahogy. Ott lettem először igazán nagyon szerelmes. És ott lettem utoljára is igazán nagyon szerelmes. A Szamos írni tanított meg, a gesztenyefák pedig olvasni. A magyar színház érezni tanított meg. A gát és a „kék híd” félni tanított meg. A közszállításon eltöltött fél-fél órák megtanítottak megismerni az embereket. A Házsongárdi temető megtanított meghallgatni őket, a Kolozsvári Rádió számára készített riportjaim pedig megtanítottak kérdezni tőlük. Itt megtanultam, hogy míg Kolozsváron az egyik orosz író nevét viselő magyar kocsmában egy öreg bácsi nyíltan kínálgatja a szebbnél szebb trianonos kitűzőket és kulcstartókat, addig Kluzsban az egyik Tükör utcai magyar könyvesboltban 2005-ben is csak pult alatt szolgáltak ki egy Nagy-Magyarország térképével. Ennek talán meg kellene változnia. A szabadságérzetnek talán ideje lenne kitörnie. Valami nagy-nagy tüzet kéne rakni a Fötéren, és köré állni egy nagy-nagy közös állampolgársági esküvelre. Nem mert borsót akarok törni, hanem mert talán ez kicsit segítené ismét otthonnak érezni az otthon. Mert amikor már nem érzed otthonnak az otthon, akkor a Város nem ismer rád. A Város először más nyelven szól hozzád. Pontosabban te szólsz hozzá más nyelven, de neked mégis úgy tűnik, hogy ő az, aki változott. Másodszor színt és formát vált. Hirtelen nem ismersz rá a „piros épületre” vagy arra a „régii házra a sarkon”. Harmadszor eltitkolja előled az utcaneveket. Összekeveri nemcsak a névtáblákat, hanem az utcákat magukat is. Ezzel ellopja tőled a magabiztosságodat, és arra kötelez, hogy turistaként kóvályogj benne. Negyedszer teljesen átprogramozza magát. Az élet már nem „abban” a kocsmában zajlik, tekézni már nem csak „ott” lehet, és a „jó zenére” való táncikálás „jobb zenére” való táncikálássá alakult. A körülötted lévő kezdenek ujjal mutogatni rád, az idegenre. Pont úgy, mint ahogy egykoron te mutogattál másra, az idegenre. Amikor a Város nem ismer rád, akkor már te sem ismersz magadra. Amikor a Város nem ismer rád, akkor nem marad más hátra, mint becsomagolni és elköszönni tőle. Elindulni egy bőrröndre való várossal egy új várost keresni magadnak.³

1 Külföld.

2 Olaszul a j betűt hosszú i-nek nevezik, kiejtése pedig a magyar kiejtéshez hasonlít.

3 Ha pedig már elindultál, kilenc zárt hallasz kattanni a hátad mögött.

